

UZASADNIENIE

Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich (PK CKKRW) został utworzony na mocy Rozporządzenia Wojewody Katowickiego nr 181/93 z dnia 23 listopada 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Katowickiego z 1993 r. Nr 15, poz. 130), w celu „zachowania i ochrony dóbr i walorów przyrodniczych, przyrodniczo-kulturowych, kulturowych i rekreacyjnych”.

W dniu 1 sierpnia 2009 roku weszła w życie Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. U. z 2009 r., nr 92, poz. 753 z późn. zm.), która przekazała sejmikowi województwa, w miejsce wojewody, kompetencje tworzenia i likwidacji parku krajobrazowego, określenie jego nazwy, obszaru, przebiegu granic, szczególnych celów ochrony oraz obowiązujących zakazów. Zgodnie z art. 35 przedmiotowej ustawy, dotychczas obowiązujące akty prawa miejscowego zachowały moc do czasu wejścia w życie aktów wydanych na podstawie upoważnień zmienianych ww. ustawą.

Dla zapewnienia ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, dla których ochrony został utworzony PK CKKRW, konieczna jest aktualizacja Rozporządzenia Wojewody Katowickiego nr 181/93 z dnia 23 listopada 1993 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich.

Niniejsza uchwała dostosowuje akt prawny, stanowiący podstawę funkcjonowania przedmiotowego Parku i ochrony jego walorów do wymogów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz.1478 z późn. zm.) w zakresie określenia szczególnych celów ochrony i katalogu zakazów obowiązujących na terenie Parku oraz uszczegółowienia przebiegu granic PK CKKRW i jego otuliny.

Szczególne cele ochrony Parku wskazane w § 2 przedmiotowego projektu uchwały sformułowano mając na względzie zachowanie elementów przyrody ożywionej i nieożywionej oraz ochronę wartości kulturowych i krajobrazowych.

W celu ochrony tych walorów Parku w projekcie uchwały zaproponowano 10 zakazów z 14 możliwych z listy zawartej w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody z uwzględnieniem istniejących warunków środowiskowych i potrzeb ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a w szczególności ochrony ekosystemów wodnych i obszarów podmokłych, bogactwa przyrody żywej, naturalnych walorów krajobrazowych, jak również osad śródleśnych, zabytkowych obiektów architektonicznych.

W przedmiotowej Uchwale wprowadzono następujące odstępstwa od zakazów:

1. w § 3 ust.2 wprowadza się odstępstwo od zakazu określonego w § 3 ust. 1 pkt 1 – „realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.)”. Zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody zakaz, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz parku krajobrazowego. Art. 17 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody interpretować należy w uwzględnieniu zmian legislacyjnych, jakie nastąpiły w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112). Przez przedsięwzięcia "mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe", należy rozumieć kategorię przedsięwzięć, o jakich mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. ("przedsięwzięcia mogące potencjalnie oddziaływać na środowisko"; odnośnie zmian w terminologii nowej ustawy por. też art. 173 ust. 2 pkt 2 ustawy). Innymi słowy, zakaz o jakim

mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody, nie obejmuje przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko: co do których organ ochrony środowiska nie stwierdził potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (art. 63 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r.), wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę parku krajobrazowego (Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 10 czerwca 2009 r., IV SA/Po 324/09, Lex nr 563994).

2. w § 3 ust. 3 wprowadza się odstępstwa od zakazów określonych w § 3 ust. 1 pkt 5-7 – „wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych”, „dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej” i „ budowania nowych obiektów budowlanych w pasie (określonej) szerokości od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych oraz zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej”. Odstępstwa wprowadzono, aby uniknąć sytuacji, w których zablokowana mogłaby być wszelka możliwość zabudowy z powodu w/w zakazu. Podkreślić należy, że zakaz ten nie obowiązuje jedynie na terenach przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (MPZP) lub w uchwalonych studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (SUiKZP). Ponadto odstępstwo uwzględnia zmiany wprowadzone w 2023 roku w ramach reformy systemu planowania przestrzennego, a zwłaszcza przepisy nowelizacji ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.), gdyż odnosi się do aktualnie przygotowywanych w gminach planów ogólnych mających zastąpić SUiKZP, które zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023r . o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz.1688 z późn. zm.) z dniem 01.01.2026 r. tracą moc. Plan ogólny będzie bardziej uproszczonym dokumentem niż studium i będzie aktem prawa miejscowego. Plan ogólny określa gminne standardy urbanistyczne i można w nim określić również obszary uzupełnienia zabudowy i obszary zabudowy śródmiejskiej na całym obszarze gminy. Plan ogólny stanowi bazę wyjściową do opracowania wszystkich miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dodać należy, że zgodnie z art. 34 ust.1a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wejście w życie planu ogólnego nie powoduje utraty mocy obowiązującej planów miejscowych, a jedynie SUiKZP. Zgodnie z ustawą plan ogólny uwzględnia formy ochrony przyrody i ich otuliny i respektuje przepisy odrębne kształtujące sposób rozwoju i zagospodarowania obszaru gminy.

W § 3 ust. 1 pkt 7 wyłączono tereny z obowiązywania ww. zakazu z uwagi na aktualny sposób zagospodarowania oraz konieczność zapewnienia możliwości ich użytkowania zgodnie z obowiązującymi dokumentami planistycznymi, a także planami ogólnymi uchwalonymi przez gminy na podstawie art. 13a ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, który został dodany do tej ustawy na mocy ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw. Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dopuszczalna jest odległość mniejsza niż 100 m, zwiększająca swobodę zagospodarowania i użytkowania terenu. Wprowadzona zmiana dotyczy zmniejszenia odległości ze 100 metrów do 25 metrów w niewielkiej części obszaru NATURA 2000 PLH 240010, a dokładnie obejmuje powierzchnię dwóch działek (o nr 263/1 i nr 263/3 w gminie Nędza, obręb Babice, karta mapy 6) o powierzchni 0,650 ha ujętych w załączniku mapowym nr 205. Zastosowanie takiego rozwiązania jest spowodowane usytuowaniem w tym obszarze zabytkowego pocysterskiego dworku myśliwskiego wybudowanego w latach 1782-1783. Obiekt jest zlokalizowany na styku stawów Babiczok i Brzeziniok oraz został wpisany do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego pod numerem A/1035 w dniu 31 sierpnia 2022 r. Obecnie budynek jest

w złym stanie zachowania i wymaga pilnych prac konserwacyjnych, które winny pozostać w zgodności z reżimami ochronnymi dla tego obszaru, a ustanowione ograniczenia sposobu korzystania z tych nieruchomości winny być proporcjonalne w odniesieniu do istniejących zasobów ochrony środowiska. Znaczące dla zastosowania odstępstwa w tym obszarze jest również to, że w celach ochrony PK CKKRW w części dotyczącej wartości kulturowych wskazano ochronę dworców myśliwskich. Na większości obszaru Natura 2000 Stawy Łęczczok, obejmującego kompleks stawów otoczonych przez lasy z licznymi starymi drzewami - grądy *Tilio-Carpinetum*, a także płyty łągów wierzbowo-jesionowych *Fraxino-Ulmetum*, olsów *Circaeo elongatae-Alnetum* i łągów wierzbowo-topolowych *Salici-Populetum*, utrzymano w uchwale odległość 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych. Stawy Łęczczok to bowiem obszar ochrony siedlisk wielu cennych gatunków zwierząt.

Od zakazu w § 3 ust. 1 pkt 7 – zakaz budowania nowych obiektów budowlanych od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych oraz zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących, wprowadzono odstępstwo zmniejszając odległość ze 100 metrów do 15 metrów na pozostałym obszarze Parku, ze względu na ukształtowanie geomorfologiczne obszaru, gęstą sieć rzeczną, wysoką lesistość oraz stopień zagospodarowania terenów niezalesionych. Pomimo, że obszar PK CKKRW pozostaje w gospodarczym użytkowaniu, analizując jego pokrycie terenu należy stwierdzić, że zdecydowanie największą część stanowią lasy - około 57%, drugie miejsce pod względem powierzchni zajmują tereny rolne – około 26%, a tereny zabudowy miejskiej luźnej stanowią ok. 7 %. Większość rzek i zbiorników wodnych przepływa przez tereny leśne, w których rozprzestrzenianie się zabudowy jest ograniczone własnością gruntu (w większości Skarbu Państwa w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych), a właśnie w obszarach leśnych znajduje się większość cennych siedlisk przyrodniczych. Istniejące agroekosystemy w Parku nie stanowią również miejsc bogatych w wody powierzchniowe.

Natomiast bezsprzecznie nowa zabudowa w wielu miejscach PK CKKRW w odniesieniu do odległości od linii brzegowej jest ograniczona ze względu na warunki hydrogeologiczne uniemożliwiające, zgodnie z obowiązującym prawem, bezpieczne posadowienie budynków (tereny zalewowe, niski poziom wód gruntowych, strefy podtopień, torfowiska) i nie wynika wprost z zakazu budowania nowych obiektów w odległości 100 m (ze względów ochrony przyrody), a odnosi się bardziej do warunków technicznych. Przykładowo obszary szczególnie zagrożone powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału winny być na podstawie przepisów odrębnych uwzględnione w dokumentach planistycznych (a takie funkcjonują na obszarze PK CKKRW).

Szczególnej analizie poddano również siedliska przyrodnicze związane ze środowiskiem wodnym w rejonie rzeki Rudy, będącej osią hydrograficzną Parku. Ruda to jedna z większych rzek na obszarze województwa śląskiego, która uchodzi do Odry w 66,0 km jej biegu. Całkowita długość Rudy wynosi 50,6 km, odwadnia ona obszar o powierzchni około 534 km², a jej źródła znajdują się na skraju Płaskowyżu Rybnickiego w Baranowicach. W użytkowaniu zlewni Rudy największy udział przypada na tereny zalesione i zadrzewione, stanowiące 44,6% (233,8 km²) odwadnianej powierzchni. Istotne miejsce na opisywanym obszarze zajmują również grunty rolne, których udział w ogólnej powierzchni zlewni wynosi blisko 35% (183,1 km²). Mniejszy odsetek, na poziomie 18,4%, zajmują tereny zurbanizowane, które łącznie zajmują 96,5 km². Nieco ponad 2% udziału w zlewni Rudy (11,1 km²) stanowią grunty pod wodami stojącymi. Poszczególne formy użytkowania terenu w zlewni Rudy rozmieszczone są w dość charakterystyczny sposób. Lasy i zadrzewienia dominują w prawobrzeżnej części zlewni, która jednocześnie położona jest na północy analizowanego obszaru. Bardzo duży areal zajmują także w dolnym biegu rzeki, na odcinku poniżej zbiornika Rybnik. Pośród lasów, w postaci pewnego rodzaju soczewek, występują skupiska terenów zurbanizowanych, którym towarzyszą grunty wykorzystywane w rolnictwie, tak jest np. w rejonie Rudy Kozielskiej. W lewobrzeżnej części zlewni (tereny położone na południu) lasy i zadrzewienia występują jedynie fragmentarycznie. Na obszarze tym dominują tereny zurbanizowane dużych ośrodków miejsko-przemysłowych, takich jak: Rybnik, Żory oraz licznych wsi. Grunty wykorzystywane w rolnictwie

najczęściej spotykane są na południu, a największy ich areał znajduje się w południowo-zachodniej części opisywanego obszaru – w górnej części zlewni Suminy. Grunty zajęte przez wody w postaci sztucznych zbiorników najczęściej zlokalizowane są w dolinach rzecznych opisywanej zlewni, z Rudą na czele. Utrzymano odległość 100 m na terenie dolin rzek Rudy (w przypadku części obszaru doliny rzeki Rudy na terenie gminy Kuźnia Raciborska, w stosunku do którego przewidziano odmienne odległości zabudowy od linii brzegu rzeki, obowiązuje MPZP przyjęty na podstawie uchwały Nr XXVIII/265/2008 Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej z dnia 28.08.2008 r., który obejmuje teren suchego zbiornika przeciwpowodziowego) i Suminy oraz użytków ekologicznych Kencierz i Meandry rzeki Rudy.

Czynniki społeczno-gospodarcze w PK CKKRW odgrywają znaczącą rolę, dlatego przeanalizowano, jaka odległość zabudowy na pozostałym obszarze Parku pozwoli na jego gospodarcze wykorzystanie, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Poziom możliwości zabudowy na danym obszarze warunkowany jest zapisami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (MPZP). W procesie planowania zagospodarowania przestrzennego muszą być uwzględnione uwarunkowania przyrodnicze, m.in. przez realizację opracowania ekofizjograficznego i prognozy oddziaływania na środowisko, jako elementu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz uwzględnienie ich ustaleń w projekcie danego dokumentu planistycznego. To jest istotne w celu określenia i oceny warunków przyrodniczych pod kątem stwarzanych przez nie możliwości dla zagospodarowania przestrzennego oraz wpływu na środowisko form zagospodarowania przestrzennego, a także sformułowania rozwiązań alternatywnych oraz łagodzących lub kompensujących negatywne skutki środowiskowe. Wszelkie zmiany MPZP, nawet fragmentaryczne, muszą być uzgodnione m.in. z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Katowicach.

Należy również zwrócić uwagę na bardzo szeroki zakres pojęcia rzeki. Zgodnie bowiem z definicją zawartą w art. 5 pkt 16a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody rzeka oznacza każdy ciek naturalny w rozumieniu art. 16 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.), który stanowi, że takimi ciekami są: rzeki, strugi, strumienie i potoki oraz inne wody płynące w sposób ciągły lub okresowy, naturalnymi lub uregulowanymi korytami. Na gruncie ustawy o ochronie przyrody ustalono więc definicję legalną dla pojęcia rzeki i tak ustalone znaczenie jest wiążące dla organów uzgadniających przy stosowaniu tej ustawy, mimo że definicja ta odbiega od znaczenia tego pojęcia w innych dziedzinach np. geografii (Wyrok WSA w Warszawie z dnia 25 stycznia 2019 r., IV SA/Wa 2976/18, LEX nr 3060223). Powyższy zakaz uniemożliwiłby więc zabudowę w odległości 100 m, od każdego nawet najmniejszego cieku wodnego. Niezasadne jest zatem wprowadzanie tego zakazu dla wszystkich cieków wodnych, gdyż stałoby to w sprzeczności z istniejącą zabudową oraz istotnie wpłynęłoby na ograniczenie rozwoju gospodarczego obszaru, dlatego dla pozostałego obszaru Parku zaproponowano zakaz budowania nowych obiektów w pasie szerokości do 15 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych (...). W odniesieniu do obszaru PK CKKRW nieobjętego innymi formami ochrony przyrody (FOP) i nie pokrytego lasami i gruntami w użytkowaniu rolniczym, widoczne są wąskie i w wysokim stopniu przeobrażone cieki, które przepływają w większości przez tereny zabudowane, pełniąc funkcje korytarzy ekologicznych i dla zachowania ich funkcjonalności wystarczający jest bufor 15 m z każdej strony linii brzegowej, co zapewnia realizację celów dla których został powołany ten Park. Wprowadzenie ograniczenia zabudowy w pasie o szerokości większej niż 15 m w obrębie istniejących obszarów zabudowanych, przy obecnej tam strukturze użytkowania ziemi nie poprawiłoby stopnia ochrony, natomiast skutkowałoby konfliktami środowiskowymi zmierzającymi do przeznaczania pod zabudowę nowych obszarów, zwiększając ich antropopresję. Ograniczenie zabudowy w pasie szerokości ponad 15 m od linii brzegowej ingerowałoby znacząco w możliwość kształtowania zrównoważonej gospodarki przestrzennej w gminach położonych w granicach PK CKKRW. Obszar buforu o szerokości 100 m od cieków i zbiorników naturalnych na terenie PK CKKRW zajmuje bowiem łącznie ponad 10 800 ha, co stanowi 21,4% obszaru całego Parku. Na podstawie analizy danych dotyczących zabudowy,

pochodzących z Bazy Danych Obiektów Topograficznych, ustalono również, że w granicach buforu znajduje się 500 ha z 3150 ha wszystkich obszarów zabudowanych w granicach Parku. Racjonalnym (nie tylko przyrodniczo) miejscem planowania nowej zabudowy jest sąsiedztwo tej już istniejącej.

W ramach czynności związanych z przygotowaniem uchwały w sprawie PK CKKRW dokonano analizy bioróżnorodności ze szczególnym odniesieniem do siedlisk przyrodniczych związanych z zachowaniem ekosystemów wodnych i obszarów podmokłych, w tym ochroną cennych zbiorowisk roślinności na stawach nieobjętych innymi FOP.

Charakteryzując bioróżnorodność ekosystemów wodnych i obszarów podmokłych, w tym cenne zbiorowiska roślinności w stawach, należy mieć na względzie, że PK CKKRW w swej istotnej części jest historycznie i krajobrazowo ukształtowany przez działalność człowieka, co spowodowało, że stanowi przykład obszaru o wybitnych walorach historyczno-kulturowych, współwystępujących z walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, ukształtowany w wyniku wieloletniej działalności (od XIII wieku) cystersów, rozwijających na tym terenie działalność gospodarczą (w tym przemysłową) i kształtujących harmonijny krajobraz parkowy.

Wypracowanie buforu 15 m od linii brzegowej na części obszaru PK CKKRW oparto po części na opracowaniu naukowym - dokumentacji do „Planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” wykonanej przez zespół pod przewodnictwem: prof. dr hab. inż. arch. Z.J. Kamińskiego, dr M. Wagi, mgr inż. J. Zarzyckiej-Hajdukiewicz, prof. dr M. Górskiego. W tym dokumencie zalecano adaptację istniejącego zagospodarowania terenu oraz jego przeznaczenie określone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z możliwością kontynuacji tego przeznaczenia w kolejnych dokumentach planistycznych. Kierowano się również ujętymi w opracowaniu zaleceniami w zakresie parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, w tym linii zabudowy, gabarytów obiektu i wskaźników intensywności zabudowy oraz architektury budynków. Dokument zawiera również ustalenia w zakresie szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczenia ich użytkowania, w tym z zakresu zabudowy oraz szereg innych zaleceń wpływających na prawidłowe użytkowanie terenu uwzględniające istniejące uwarunkowania przyrodnicze. Dodać należy, że rozpoznanie Parku prowadzą pracownicy Zespołu Parków, oddziału w Rudach w sposób systematyczny, oceniając stan cennych siedlisk i gatunków, co wynika wprost z ich zakresu obowiązków. Należy mieć na względzie, że art. 17 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody wskazuje, że w PK CKKRW powstaną strefy ochrony krajobrazów wyznaczone w obrębie krajobrazów priorytetowych w nowotworzonym planie ochrony dla tego Parku. W planie tym określone zostaną również zakazy z art. 17 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody obowiązujące w poszczególnych strefach. Zakazy te ustawodawca zróżnicował w zależności od tego, czy w danej strefie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Jeżeli tereny te są nim objęte, to wprowadza się na nich zakazy lokalizowania nowych obiektów budowlanych i zalesiania, natomiast w przypadku, gdy tereny te nie są objęte miejscowym planem, to również wprowadza się w stosunku do nich zakazy zalesiania i lokalizowania nowych obiektów budowlanych, jednakże w przypadku ostatniego z tych zakazów przewidziano pewne zróżnicowanie polegające na tym, że może on dotyczyć wszystkich nowych obiektów budowlanych lub też tylko nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej lub nowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m. Unormowania planu ochrony parku krajobrazowego uzyskują pierwszeństwo przed normami wynikającymi z uchwały sejmiku aktualizującej powołanie parku krajobrazowego i określającej jego reżim prawny. Plan ochrony parku krajobrazowego może również modyfikować reżim prawny parku krajobrazowego (Wyrok NSA w Warszawie z dnia 14 stycznia 2020 r. II OSK 516/18, LEX nr 2798728). Zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, w części dotyczącej: określenia granic stref ochrony krajobrazów, wykazu obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym oraz wprowadzenia zakazów z art. 17 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody dla stref ochrony krajobrazów, plan ochrony jest aktem prawa miejscowego.

3. w § 3 ust. 4 wprowadza się odstępstwa od zakazów określonych § 3 ust. 1 pkt 1, 4-6, czyli „pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów” do działań związanych z wydobywaniem kopalni innym niż stanowiącym cel publiczny, na obszarach złóż kopalni, dla których dokumentacja geologiczna została zatwierdzona lub przyjęta przez właściwy organ administracji geologicznej przed dniem wejścia niniejszej uchwały. Na obszarze PK CKKRW w pozyskiwaniu surowców skalnych istotną rolę odgrywa wydobywanie kopalni węgla kamiennego. W odniesieniu, do zasobów węgla kamiennego obowiązuje zwolnienie ustawowe z zakazu wynikające wprost z art. 17 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody w odniesieniu do realizacji inwestycji celu publicznego. Zgodnie z art. 2 pkt. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przez taką inwestycję należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, a także krajowym oraz metropolitalnym, bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2024 r. poz. 1145 ze zm.). Ten ostatni przepis zawiera zaś obszerne wyliczenie owych celów publicznych, do których należy również poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalni objętych własnością górnictwem. Określenie takich złóż objętych własnością górnictwem wynika wprost z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnictwo (Dz.U. z 2024r. poz.1290 z późn.zm), zgodnie z którym złoża węgla kamiennego stanowią przedmiot własności górnictwem. Oznacza to, że wydobywanie węgla kamiennego objęte jest zwolnieniem ustawowym od tegoż zakazu. Na obszarze PK CKKRW znajdują się również udokumentowane złoża kruszyw naturalnych (nie stanowiących przedmiotu własności górnictwem i tym samym wydobywanie tych kopalni nie stanowi celu publicznego) ujęte w większości w MPZP, a także w danych zawartych w Centralnej Bazie Danych Geologicznych Polskiego Instytutu Geologicznego (pełniącego rolę służby geologicznej na podstawie art.163 ust. 1 ustawy Prawo geologiczne i górnictwo, wykonującej zadania państwa w zakresie geologii określone w art.162 tejże ustawy m.in. do zadań tych należy ustalanie zasobów kopalni), a są to eksploatowane lub możliwe do eksploatacji złoża żwiru i piasku np.: Turze, Turze I, Ruda, Ruda I, Siedliska, Siedliska IV usytuowane w granicach Kuźni Raciborskiej. Eksploatacja tych kruszyw naturalnych poprzedzona jest uzyskaniem stosownych decyzji administracyjnych wydawanych przez odpowiednie organy administracji. Obszar chroniony, jakim jest PK CKKRW winien uwzględniać zrównoważone użytkowanie składników przyrody, w tym tworów przyrody nieożywionej, dlatego obszary udokumentowanych złóż wskazanych powyżej kruszyw naturalnych są objęte wyłączeniem obszarowym w zakresie obowiązywania zakazu pozyskiwania dla celów gospodarczych skał. Złoża tych surowców skalnych należą do takich właśnie składników i powinny być poddane ochronie, umożliwiającej ich zachowanie, ale także wykorzystanie. Realizację tego postulatu zapewni zabezpieczenie obszarów występowania złożowych nagromadzeń surowców skalnych przed przeznaczeniem ich na inne cele niż działalność górnictwem i wydobywcza w obszarach wskazanych złóż piasku i żwiru. Kruszywa naturalne w postaci piasku i żwiru, które najczęściej wydobywane są metodą odkrywkową wymagają również wyłączeń obszarowych określonych w uchwale w odniesieniu do odstępstwa od zakazów ujętych w § 3 ust. 1 pkt 1, 5-6, w części dotyczącej: realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz w ocenach oddziaływania na środowisko (zastosowanie tego odstępstwa w odniesieniu do eksploatacji złóż piasku i żwiru należy rozpatrywać łącznie w odniesieniu do innych regulacji wynikających z aktów prawnych wyższego rzędu), wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu (..) i dokonywania zmiany stosunków wodnych (...).
4. w § 3 ust. 6 wyłączono z zakazu określonego w § 3 ust. 1 pkt 9 –„organizowania rajdów motorowych i samochodowych” drogi publiczne, gdzie normalnie odbywa się ruch pojazdów.

Należy bowiem wskazać, że zgodnie z przepisem art. 16 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, sejmik województwa określa szczególne cele ochrony oraz zakazy właściwe dla danego parku lub jego części, wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 17 ust. 1, wynikające z potrzeb jego ochrony. Zatem organ uchwałodawczy może zdecydować, które z zakazów przewidzianych przez ustawodawcę na terenie danego parku krajobrazowego zostaną wprowadzone, jak również, czy te zakazy będą obejmowały cały teren parku, czy też wybraną jego część. Przepis ten może mieć zastosowanie do dróg publicznych, których położenie można precyzyjnie zdefiniować na obszarze parku krajobrazowego. Dodać również należy, że zgodnie z art. 65 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1047 z późn. zm.) zawody sportowe, rajdy, wyścigi, przewóz osób kolejką turystyczną i inne imprezy, które powodują utrudnienia w ruchu lub wymagają korzystania z drogi w sposób szczególny, mogą się odbywać pod warunkiem zapewnienia bezpieczeństwa porządku podczas trwania imprezy oraz uzyskania zezwolenia na jej przeprowadzenie. Zezwolenie, o którym mowa w art. 65 wyżej wymienionej ustawy, wydaje w drodze decyzji administracyjnej organ zarządzający ruchem na drodze, na której odbywa się impreza. Zatem kompetencje dotyczące wydania zezwolenia na organizowanie rajdów motorowych i samochodowych leżą po stronie organu zarządzającego ruchem, a nie sejmiku województwa.

Zgodnie z art. 16 ust. 7 Ustawy o ochronie przyrody projekty planistyczne, w części dotyczącej parku krajobrazowego i jego otuliny, wymagają uzgodnienia z właściwym miejscowo regionalnym dyrektorem ochrony środowiska w zakresie ustaleń tych planów, mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody parku krajobrazowego, stąd możliwość zabezpieczenia chronionych wartości przed negatywnym oddziaływaniem czynników zewnętrznych i wewnętrznych.

W uchwale nie wprowadzono zakazów, które są uregulowane w powszechnie obowiązujących przepisach prawa w formie aktów normatywnych i aktów wykonawczych wydanych w oparciu o odpowiednie ustawy.

Wprowadzenie wyżej wskazanych odstępstw od zakazów nie powinno mieć negatywnego wpływu na walory przyrodnicze i krajobrazowe parku.

Ponadto zgodnie z art. 17 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody proponowane zakazy nie dotyczą:

- wykonywania zadań wynikających z planu ochrony, zadań ochronnych lub planu zadań ochronnych;
- wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
- prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem publicznym;
- realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (m.in. budowa dróg publicznych, kanalizacja czy sieć wodociągowa).

Zgodnie z art. 17 ust. 3 a ustawy o ochronie przyrody zakaz, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 3 nie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu w obrębie zadrzewienia, należących do inwazyjnych gatunków obcych (IGO), stwarzających zagrożenie dla Unii lub Polski.

W projekcie Uchwały uszczegółowiono przebieg granicy Parku i jego otuliny w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie centralnego rejestru form ochrony przyrody (Dz.U. 2012 poz. 1080) oraz "Rekomendacji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie redagowania uchwał sejmików województw dotyczących parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu oraz uchwał rad gmin dotyczących pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych" z 2018 r., poprzez podanie współrzędnych punktów załamania granicy w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 z dokładnością odpowiadającą prowadzonej na danym terenie mapie zasadniczej.

Korekty przebiegu granic Parku i jego otuliny dokonano biorąc pod uwagę: przebieg granicy działek ewidencyjnych, istniejące naturalne elementy topografii i rzeźby terenu, przebieg dróg i cieków wodnych oraz aktualny sposób zagospodarowania terenu.

Z uwagi na powyższe, skorygowano dotychczas obliczoną powierzchnię Parku podaną w uchylanym Rozporządzeniu Nr 181/93 Wojewody Katowickiego z dnia 23 listopada 1993 r., zmienionym Rozporządzeniem Nr 37/2000 Wojewody Śląskiego z dnia 28 września 2000 r. (Dz. Urz.

Woj. Śląskiego z 2000 r. Nr 35, poz. 548) względem projektowanej Uchwały z 49 387,04 ha na 50 582,81 ha oraz powierzchnię otuliny z 14 010 ha na 10 040,59 ha. Uaktualniono także opis tekstowy granicy parku i jego otuliny, stanowiący załącznik do uchwały.

Wypełniając obowiązek określony w art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, dokonano uzgodnienia projektu niniejszej uchwały z Regionalnym Dyrektorem ochrony Środowiska w Katowicach (postanowienie z.....r....Nr.....) oraz Radami Gmin (..... uchwały nr.....z). Ponadto w związku z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 z późn. zm.) projekt uchwały od2025 r. do.....2025 r. został poddany konsultacjom z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 tej ustawy oraz Radą Działalności Pożytku Publicznego Województwa Śląskiego.